

Elfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1910. ==

február 20. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI ÉS AZ ALFÖLDI FÜGGETLENSÉGI PÁRT UJVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A választói jog nemzeti reformja.

A legfontosabb feladat, amely a jövő parlamentre vár, a *népjogok kiterjesztése*, a választói jog reformja. Ebben a kérdésben nem lehetnek pártszempontok, nem érvényesülhetnek kortes célok: minden jó hazafi előtt csak az ezeréves *magyar állam fennmaradása* kell, hogy lebegjen.

A kérdést meg lehet oldani a nemzeti érdekek figyelembe vételével pluralitás nélkül is. Andrásynak azért kellett a pluralitáshoz fordulnia, mert a koalíció kormányvállalásakor létre jött paktumban a király megkívánta, hogy a Kristóffy-féle darabont választói javaslatban megállapított 2.700.000 főnyi választó képezze az Andrassy-féle javaslatnak is alapját. Sajnos, Magyarország nemzetiségi viszonyai olyanok, hogy ilyen alapon pluralitás nélkül nem lehet választói jogot csinálni, hacsak a magyar nemzeti állameszmét nem akarjuk feladni. De tudjuk, hogy Kristóffy miért csinálta az ő javaslatát. Nem azért, hogy a magyar nemzetnek használjon vele, hanem azért, mert Bécsből rá parancsoltak. Bécsből pedig szeretnék, hogyha Magyarországra rázudithatnák teljes erővel a nemzetiségi agitátorokat és mint azt már 48-ban is csinálták, amikor a hazáért harcoló magyaroknak házaít felgyújtották, családjaikat lemészárolták a Bécsből felbujtatott oláhokkal, így most egy radikális választói jog segítségével idehaza támadják a jogaiért küzdő magyarokat félrevezetett nemzetiségekkel.

Az új parlamentnek tehát végleg félre kell dobnia a Kristóffy-féle javaslatot és úgy kell megoldani a választói jog reformját, hogy az egyrészt biztosítsa a magyarság és a vele együtt érző délvidéki és dunántúli svábság supremáciáját a nemzetiségekkel szemben, másrészt pedig, hogy a bécsi szolgálatban levő nemzetközi szociálisták városokban ne terrorizálhassák a hazafias munkásságot és polgárságot.

A Kristóffy-féle választói jognak alapja az irni-olvasni tudás volt. Ezt feltétlenül el kell ejteni. Művelt államban az általános választói jognak nem lehet más alapja, mint egy *műveltségi* cenzus, azonban az irni-olvasni tudás még nem műveltség. ez még csak eszköze a műveltségnek. Hogy a mi országunkban mi az az elemi műveltség, amit a választói jog alapjává lehet

tenni, előírják az 1868. és 1907. é. népiskolai törvényeink. Az ezekben előírt elemi iskolai tankötelezettség sikeres elvégzése lehet csak megbízható alapja az általános választói jognak. Nemzetiségi szempontból is csak az ilyen élő törvényeken nyugvó kulturcenzus nyújthat elég garanciát. Hiszen a fentebbi törvények megkövetelik a hazai földrajz, történelem, némi közjog, sőt az államnyelvnek elsajátítását is a népiskolákban. A mily mérvben fog tehát terjedni nálunk a törvényeinkben előírt ezen elemi kultúra, ép oly mérvben fog az érvényesülni fokozatosan mint az általános választói jog egyedül megbízható reális alapja. Mivel azonban a mi elmaradt országunkban még az elemi kultúra is csak hosszú évek mulva fog általánossá válni és mivel továbbá sok nem magyar anyanyelvű jó polgárunkat kizárni a polgári jogokból igaztalanság lenne, addig is ki kell terjeszteni és leszállítani az adócenzust, hogy a kisbirtokosok és kisiparosok széles rétegei bevonassanak az alkotmány sáncaiba.

De nem szabad megfeledkeznünk a munkásokról sem. A 40 évvel ezelőtt készült választási törvény idejében nem igen volt Magyarországon még gyáripar és így a munkásság társadalmi osztálya sem alakult ki, tehát ezekről a törvényben nem is lehetett intézkedés. Ezt a hiányt pótolni kell az új parlamentnek. Ezek részére egy *szociális* cenzust kell megállapítani, amely az irás és olvasáson kívül rendezett családi viszonyokat, törvényes házasságot, önálló állandó lakást, állandó alkalmazást, a család eltartására elégséges minimális keresetet kíván meg, egy szóval csak azt és annyit, amit minden rendes, becsületes munkás ki tud mutatni, el tud érni. Viszont azonban a csavargó, dologtalan, megbízhatatlan, minden zavargásra hajlandó munkakerülő elemet ki kell hagyni, mert a *választói jog* elsősorban nem jog, hanem *kötelesség*. A választói jognak végső oka és célja ugyanis nem az egyesek érdekeinek keresésében, hanem annak a magasztos közös életnek fenntartásában és szolgálásában kell állani, amit nemzeti államban nevezünk. Aki tehát olyan haszontalan ember, hogy saját egyéni és családi életét sem tudja tisztességesen berendezni, az nem méltó arra, hogy szerepet kapjon az ország sorsának intézésében. Mindez óriási

lépés lenne a *demokratikus* haladás útján, anélkül, hogy forradalmi és nemzetközi törvényeket segitenénk vele elő. Ebben a kérdésben össze kell fogni minden jó magyar embernek, legyen az kis — vagy nagybirtokos, kereskedő, iparos vagy munkás, bármily vallásu, 67-es vagy 48-as, mert ettől függ a magyar nemzet fennmaradása vagy pusztulása.

Örömmel látjuk, hogy ebben a kérdésben minden pártban vannak emberek, akik közösen éreznek és akik előtt nem a pártosság, hanem az ország közös érdeke lebeg. A magyar társadalom vezető emberei osztályra és pártállásra való tekintet nélkül március 19-én erről a kérdésről a budapesti vigadó nagytermében országos gyűlést rendeznek. Reméljük, hogy ezen az országos gyűlésen, ebben a nagy nemzeti kérdésben össze fognak tartani a jó hazafiak és egyhangulag fogják elfogadni az alábbi határozati javaslatot:

1. A választási jog legalább 24 éves korhoz és állandó önálló lakhelyhez köthessék.

2. Addig is, míg közoktatásügyünk odáig volna fejleszhető, hogy a választói jog alapját a népnevelési általánosan kötelező tanfolyamok teljes és sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány képezhesse, az általános szavazati jog csak oly messzemenő garanciális rendelkezések mellett valósítható meg, amelyek az értelmiséget közéletünkben megillető irányadó befolyását hatékonyan biztosítsák. Ily rendelkezések hiányában a választói jog — irni-olvasni tudás feltétele mellett — megfelelő adócenzusos és a munkásosztálynak erre hivatott tagjait felölelő oly szociális cenzushoz köthessék, amelynek kritériumait nős vagy özvegy állapot, rendszeres alkalmazás és részletes megállapítandó minimális kereset képezné.

3. A szavazati jog megállapításánál irányadónak vett szempontok a választókerületek új beosztásánál is teljes mértékben érvényesüljenek.

A Khuen-féle muszkapárt a nemzetnek ezen legkisebb követelésétől is idegenkedik.

Magyarország Amerikában.

Árpád honfoglalása óta még nem volt Magyarországon akkora népvándorlás mint most történik néhány éve. Csakugyan joggal mondhatjuk, hogy népvándorlás korát éljük,

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest,
VI. Dálnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

annyi sok ember ragad vándorbotot és idegen országokba vándorolnak új otthon, új hazát keresni. A nehéz megélhetési viszonyok és terhek kiváltképpen a magyar néppel feledtetik a költő szavait, hogy „itt éljed, itt halnod kell“.

Szomorúsággal látjuk, hogy a magyar mindinkább fogy, hogy a munkaerő egyre csökken s hogy az amerikai városok mindjobban magyarokkal népesednek. Bebizonyított tény ugyanis, hogy *Budapest után New-Yorkban él a legtöbb magyar*. És ezek a kivándorlottak mindannyian a jobb megélhetés és szebb jövő reményében hagyták oda náddal vagy szálmával fedett kunyhóikat, mivel oda át, túl az Óceánon nagyobb az ipar és a munkakínálat, de nagyobb a munkadíj is. A hazájukból kivándorolt tömegnek óriási száma népesíti be a más világrészeket és óvilágukat, ahol őseik éltek, pusztulni engedik.

Igaz, hogy a kivándorlottak közül sokan ismét visszavándorolnak régi hazájukba, ámde a legtöbben, mint a párját vesztett madár, megtörve, betegen térnek vissza. Elhibázott élet után jönnek vissza régi hazájukba, hogy itt meghaljanak. Nagyon csekély azok száma, akik vagyont, tudást és ami fő, jó egészséget hoznak magukkal. Mert aki e három jó tulajdonsággal rendelkezik, rendszerint ott marad az új hazában, mivel honvágya dacára, mégis nagyobb hálával viseltetik új hazája iránt. De akik vissza is vándoroltak, megint csak elmennek, mivel a végtelen szabadsághoz szokott lelkük sehogy sem tud beletörődni abba a fegyelmezett életbe, mely itthon uralkodik.

Nagyon kevés vigaszt nyújt, hogy más országok népei is tömegesen hagyják oda hazájukat; igaz, hogy Európa többi országából is igen sokan vándorolnak ki Amerikába abban a reményben, hogy ott meggazdagodnak, ahol a munkaerő óriási mezején a többi hasonlóképp bevándorlottakkal versenyezhetnek. Ez a tömérdék sok néptöredék lassankint teljesen átalakul és a janke-k fajában vész el.

A földművelő magyar a legnagyobb békében él ott a Svédországból, Olaszországból, sőt még a Chinából bevándoroltakkal is, nem úgy, mint itthon, ahol saját falujabeliek közt sem tudott megférni.

Az angol igazságszolgáltatás szigorúan bánik el a béketlenkedőkkel és szigorúan bünteti meg az olyan tetteket is, melyek a testvéri béke és egyetértés megzavazását célozzák. Ez az egyedüli haszna a kivándorlásnak, de ezt a hasznot is csak Amerika élvezi.

Mindezt együttvéve, végeredményben egyedül az a tanulság marad, még pedig mindazok megszívlelésére, akik kivándorolni akarnak, hogy a kivándorlók sorsa az új világban is nagyon szomorú; szomorú és súlyos főleg az utóbbi évek óta, mikor nincs munka, nincs kereset oda át sem és hogy az a magyar ember, aki idegenbe készül, csak saját javát célozza akkor, midőn itthon marad és hazáját el nem hagyja.

A közigazgatás köréből.

A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén előterjesztett félévi jelentésekből alábbiakban ismertetjük Faragó János kir. tanácsos tanfelügyelőnek városunk tanügyét érdeklő jelentését.

A tanítók javadalmazásának rendezése a g. kel. szerb tanítók kivételével befejezettnek tekinthető. A g. kel. szerb hitfelekezeti el. népiskolák egyes fentartói a törvényben biztosított 3 évi átmeneti idő jogával élve, tanítóik részére a megállapított alapfizetés és korpótlékok eddigi kiszolgáltathatók nem voltak, remélhető azonban, hogy ezen tanítók illetményei f. é. július 1-ig minden fentartás nélkül rendeztetni, illetve közigazgatásilag biztosítani fognak.

Az összes elemi népiskolák megfelelő iskolai felirattal, továbbá magyar nemzeti zászló- és cimerekkal a törvény értelmében ellátvák. A nem magyar tanítási nyelvű iskolákban a tanítók a magyar nyelvet a törvény kívánalmainak megfelelően fokozódott ügybuzgalommal és a teljes siker biztosítása érdekében tanítják.

A kir. tanfelügyelőség kifogásolja a g. kel. szerb egyházi főhatóság azon intézkedését, hogy a felvételi, továbbá előmeneteli és mulasztási, valamint a haladási (tanmeneti) naplók minden g. kel. szerb el. népiskolában

külön magyar és külön szerb-nyelven vezetessenek. Eltekintve attól, hogy minden tanító ekkép 3 napló helyett 6 naplót tartozik vezetni, ami felesleges és időpazarló munkát okoz, az előmeneteli és mulasztási, valamint a haladási naplónak 2 könyv helyett naponként délelőtt és délután 4 könyvben való vezetése naponként majdnem egy órát igényel a tanítási idő rovására, az iskolafentartók felesleges költségekkel terhelhetnek meg s az egyházi főhatóság intézkedése gyakorlati szempontból szinte kivihetetlen. Ehelyett a kir. tanfelügyelőség a naplónak egy könyvben való vezetését kívánja elrendelendőnek olyképp, hogy a napló egyik oldalán az egy tanulóra vonatkozó adatok magyar, a másik szemben álló oldalon pedig szerb nyelven tüntetessenek ki, a tanmeneti naplónak pedig szintén egy könyvben való vezetése rendeltessék el.

Az ált. ismétlő iskolák tanterv nélkül működve, a legtöbb tanító a kötelező heti órákat jobbra az olvasás- és számolásra fordítja, a tanfolyam nagy horderejű célja pedig így módon nincs biztosítva. Ezen körülménynek tulajdonítandó, hogy az ismétlő tankötelesek az iskola látogatásától idegenkednek és csakis kényszereszközök alkalmazása mellett iskolázthatók be. Ezért a kir. tanfelügyelőség a gazdasági vagy iparostanonc iskolák számára kiadott szervezethez hasonló állandó tanterv kiadását s ennek lehetőleg már 1910-11. tanévtől kezdődőleg életbe léptetését sürgeti.

HIREK.

Személyi hir. Magyarevics Mladen dr., Budapest székesfőváros főorvosa, a magyar kir. belügyminiszterium és az „Országos Egészségügyi Tanács megbízásából pénteken Ujvidéken járt, hogy a Városi Ártézi Fürdőt megtekintse. Fogadtatására megjelentek Profuma Béla alpolgármester Dr. Ofner Mór városi főorvos, Stössel Rudolf városi főmérnök és Dr. Schossberger Sándor kórházi igazgató és a Városi Ártézi Fürdő orvosa. Dr. Magyarevics Mladen a fürdő minden részét alaposan megvizsgálta és a tapasztaltak felett a legnagyobb elis-

TÁRCA.

Sorok a gyerekről.

Irtá: Gallovich Jenő.

I.

Ágyam felett van egy kép. Fafoglalatu Mária-festmény, a kis Jézussal. Mária egy fehérképű fiatal asszony, Jézus egy hét hónapos gyerek.

Mikor a festő ujjára akasztotta a palettáját és megérintette az ecsetet az olajos festékben, aggódni kezdett az én asszonyom. Nyugtalan lett és elborult az arca.

— Ez bűn.

— Miért lenne bűn?

— Kihívjuk magunk ellen az Istent!

Jóságos, fehér lelke sehogy sem akart belenyugodni, hogy őt lefessék, ölében a gyerekekkel.

Beszélnem nem kellett neki hosszan és sokat. Ha Mária-képet kívánunk, kell, hogy valaki modellt ülljön a képhez. Ez bizonyos! Nem-e helyes tehát az a gondolat: ha modell kell, legyen ez az, ki össze van forrva a lelkelemmel, a ki bent él a szivemben.

Nagyon lassan és nagyon sokára megnyugodott. A kép elkészült s most ágyam fölött függ. És én soha életemben nem imádkoztam

annyt, mint mióta a kép elkészült. Édes, édes asszonyom! csodálkozom azon, hogy annyira átalakul egy ember élete, ha összeköti sorsát egy leánnyal. Az a vad indulat, mely legénykorában annyi rosszba sodorta, kipusztul, a vére megnyugszik, gondolkodása megtisztul és szereti a munkát s nem érzi annak a terhét. Az ereje megnő s reményeinek rózsafáján ezer bimbó fakad.

Íróasztalnál ha dolgozom, elbujik előlem az asszony és a gyerek. Lábjegyen járnak a szőnyegen. Az asszony suttogva beszél és minden képességét elveszi, hogy elaltassa a gyereket. Most ne gagyogjon, csend legyen, hogy nagyobb legyen az ő ura nyugalma. És ha már nem látom őket, elfog a bosszúság. Miért is oly nagy az én fészke? Egy egész szoba választ el azoktól, akik az én életemet képezik. Kívánom, hogy valódi fészkek legyen a fészkek, ahol mindig látom az én szerelmes asszonyom alakját és hallom hangját a gyerekeknek.

A fészkek kicsi, gyámoltalan fiókája a mi legnagyobb boldogságunk. Olykor, ha alszok, széjjel hajtjuk fehér ágya fölött a csipkefüggönyt s ilyenkor érezzük legnagyobb erővel a boldogságunkat.

Az örömtől büszkén, remegve a láthatatlan veszélytől, könnyezve és mosolyogva nézzük

a gyereket s keressük benne azt a hasonlóságot, mi tőlünk való.

— Ajka tiéd.

— A szeme meg a tiéd.

— Hajának barnasága ugyanaz, ami a te hajadnak.

Olykor aztán megmozdul a fehér párnán a kicsi kéz, mire az anyja ijedten, sietve bocsátja le a csipkefüggönyt a kocsira és aggódva figyelmeztet:

— Ne nézd.

— Miért?

— Mert még fölébred.

— Ha nézem?

— Ha nézzük.

És ha olykor fölébred, az egész házban megakad a dolog. A gyerek tartja szórakozással a ház népét. Kicsi kezének buta mozdulatát nevetéssel fogadják és az anyjának mindkét szeme megtelik könnyel, miközben büszkén mondogatja:

— Látod, mennyire okos!

Amikor az életnek minden terhe reám szakad s elfog a bánat, gyöngébb leszek és lázongani kezdek a sors ellen: az mind csak addig tart, míg haza érek a fészekbe. Ott felszárad a könnyem, erőm visszatér, a bánatom eloszlik s a házamnak minden derűje belecsap

meréssel szólott. Magyarevics dr. főorvos, mint az ügy előadója, a fürdőnek gyógyfürdő jellegével való felruházását fogja javaslatba hozni. Magyarevics a vizet feltétlenül kiváló gyógyhatásának tekinti. Amint éresülünk, a fürdő a legközelebbi napokban a gyógyfürdő jellegét megkapja.

A polgármester megbízatása. Dr. Demetrovits Vladimir polgármestert a miniszter e hó 18-án érkezett leiratában megbizta, hogy a főispáni állás betöltéséig a főispán részére érkező hivatalos iratokat és leveleket átvehesse, felbonthassa és a városi főispán hatáskörébe tartozó ügyekben eljárhasson. E megbízásból arra lehet következtetni, hogy az ujvidéki főispáni állás aligha kerül már a legközelebbi napokban — mint eddig hittük, betöltés alá.

Ujvidéki takarékpénztár. Folyó hó 13-án vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg az Ujvidéki Takarékpénztár 45. évi rendes közgyűlését saját székházában, szépszámu részvényes jelenlétében. A közgyűlést Szalay Lajos kir. tanácsos, nyug. polgármester nyitotta meg és mielőtt áttért volna a tárgysorozatra, szép szavakkal méltatta az intézet 10 éven át volt elnökének, a mult évben elhalálozott — Czeypek József Istvánnak, az intézet felvirágoztatása körül szerzett nagy érdemeit és ajánlatára a közgyűlés érdemeit egyhangulag jegyzőkönyvileg örököltette meg. A közgyűlés Balassa vezérigazgató által felolvasott igazgatósági jelentést, mérleget és a tárgysorozat egyéb pontját egyhangulag fogadta el és adta meg az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvényt. Az igazgatóságnak a 216.795 k 30 fillér tiszta nyereség feletti határozatát a közgyűlés szintén elfogadta, miáltal az intézet tartalékalapjai *félmillióra* egészítették ki, a részvényesek pedig 10% *osztalékhoz jutottak*. A kisorsolt 3 igazgatósági tagok, és pedig Szalay Lajos, Leitner Zsigmond és Herger Ágostont újból megválasztotta és Schwarz Izidort, a Lipótvárosi takarékpénztár vezérigazgatóját mint új tagot beválasztotta az igazgatóságba. A közgyűlés Balassa vezérigazgató lelkes éljenzésével ért

véget. Megemlítjük még, hogy a közgyűlés előtti igazgatósági ülésen az elhunyt Czeypek J. József helyébe igazgatósági elnökül az intézet fejlesztése és nagygyá emelése körül szerzett — szinte kizárólagos — érdemeiért egyhangulag és lelkes közfelkiáltással — Balassa Henrik vezérigazgatót választotta meg.

Fiatalokorú bűnösök ügyében e hó 19-én tartott meg az új törvény értelmében, Ujvidéken az első törvényszéki tárgyalás. A vádlottak: Milinov Lázár 17 éves, súlyos testi sértés, Fehér József, 16 éves, lopás, Löwenberger Anna 15 éves, magzatelhajtás és Petrovits Száva 12 éves, gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt kerültek a bíróság elé. Az irányukban lefolytatott eljárás eredményéről jövő számban kimerítőbben.

Faragó János kir. tanfelügyelő f. hó 18-án meglátogatta a helybeli áll. polg. fuiskolát. A tanfelügyelő ez alkalommal nemcsak a tanítást és a tanulók feleleteit hallgatta meg, hanem átnézte a tanulók rajzait és írásbeli dolgozatait is. Megtekintette a szertárakat és az épületet is és kifejezést adott annak, hogy az épület a két iskolának már most is szűk. Örömmel konstataulta, hogy az épületben rend és tisztaság uralkodik. Az elnöklete alatt tartott értekezleten tudomására adta a tanári karnak, hogy a tanítási eredménnyel teljesen meg van elégedve.

Az ujvidéki önk. tűzoltó-egylet jövő vasárnap, febr. 27-én d. u. 3 órakor saját helyiségeiben rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát a számvizsgáló-bizottság lemondása folytán 3 számvizsgáló s 2 jegyzőkönyvhitelesítő választása képezi.

Élénk élet a fürdőben. A „Városi Artézi Fürdőben“ néhány napi rossz időjárás után ismét élénk élet uralkodik. Ismét többen érkeztek vidékről, akik hosszabb tartózkodásra keresik fel a városi fürdőt. Az új automobil város-szerte nagy feltűnést keltett és a fürdőzők öröme most már a közönség igényeit a legteljesebb mértékben elégíti ki. Csütörtökön késő délutáni órákban közel 200 tanuló, tanárai vezetése alatt, a góztürdőt használták és élvezetes látvány volt a kis diákok öröme.

A Városi fürdő igazgatósága ugyanis a fürdés díját ilyen csoportfürdés alkalmával a legmérsékeltebbre tette, úgy, hogy egy-egy diák csak 12 krajcárt fizetett, a szegénysorsu diákok pedig díjtalanul fürdöttek. Ez a hatalmas előzékenység a tanintézetek részéről lelkes visszhangra talált.

Pályadíjat nyert. Avar Gyula, ujvidéki áll. polg. isk. tanár szépprózai pályamunkájával megnyerte a debreceni Csokonai kör által kitűzött 200 koronás pályadíjat.

Gyertyalövészet. A lövöldében e hó 17-én társasvacsorával kapcsolatosan rendezett gyertyalövészet alkalmával 465 lövés történt; díjnyertes lón: mély lövésért Burmann S., Lobenstein K., Embery M., Fischer J. (V), Rockenstein (IV.), találó lövésért Burmann S. ^{10/24}, Fischer J. ^{7/16}, Embery M. ^{7/14}.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 11—18-ig bejelentett születések 21, még pedig 9 fiu, 12 leány; meghalt 17.

A Tabitha által jan 22-én megtartott hangverseny alkalmával befolyt felülfizetéseket lapunk helyszűke miatt a következő számban fogjuk közzétenni.

Állandó mozi. Pénteken érkezett meg a párisi vizkatasztrófa képe. Nagy érdeklődéssel néztük a szép képeket. Kedves képek még az Alpések, a föld mélyében és találó humorával hatást kelte a mágneses repülőgép.

Tiszti esély. Szerdán este élénken látogatott tiszti estély volt a Récei nagy termében. Szép mutatványokban sem volt hiány. Ez egyszersmind a 70-esek bucsuestélye volt, mivel az ezred a közeli napokban Zágrába illetőleg Károlyvárosba vonul és csak egy zászlóalja marad Péterváradon. Helyükbe a 96-osok jönnek ide Károlyvárosból, illetőleg Zágrábból, az ezred tőzsévei és zenekarával.

Esküdtek kisorsolása. Az ujvidéki kir. törvényszék mint esküdttörvényszék előtt március havában tartandó tárgyalásokra kisorsoltattak *rendes* esküdteknek: Obermayer Rezső, Megyesy Ferenc, Milovanov István, Kardos Miksa, Kovács Sándor, Schossberger Adolf, Polyakovics Vince, Berczeller Lipót, Frank Miksa, Dr. Mility Dusan, Kovács János, Bruck

a lelkembe. S ha jön a virradat, mosolyogva megyek ismét munkába.

Rettegem a veszélyt. Szeretném a hátamat neki feszíteni kívülről az ajtónak és szembeszállani minden elemmel. Engem összeröhög a sors, de a gyerek álmát ne zavarja semmi s csak a bánat kerülje el az asszonyt.

Mostanában imádkozni tanítom a gyereket. Kicsi kezét egybe kulcsolom s még összefogva a drága kezeket, magam mondom helyette az imát.

A gyerek azt hiszi, hogy játszom vele s amíg tiszta tekintetét reám emeli, csöpp szája a nevetésbe fut össze.

II.

A gyerek már jár. Ingadozva, dülöngélve, bizonytalanul, támolyogva ugyan, de jár.

Hetek óta tart már ez a kísérletezése a gyereknek. Elsőben támaszkodva, butorokba kapaszkodva lépegetett, mint a rossz lábú ember. Aztán egyre biztosabbak lettek a mozdulatai és nem régiben megtörtént az a nagy csoda, hogy a gyerek állt.

Azóta nem nagy ritkaság, hogy a csöp emberféle megáll a tágas szoba közepén s ismeretlen nyelven, amelyet csak az anyja ért, szaval, gügyög az anyjához. Ma még nehezen mozog a nyelve. Sokszor csak csöppnyi szájacskája mozog, anélkül, hogy hangot adna.

Érdekes a megfigyelése annak, hogy mi-

képen kezd beszélni a gyerek. Elsőben hangokat hallat, aztán egytagu szavakat tanul meg, később már kéttagu szót is képes kiejteni. És lassan, amint mulnak fölötte a napok és nyilik az esze, tágul a gondolatvilága, szélesedik az ismeretköre, már szavakat ejt ki és érthetővé válik a beszéde.

És már kezdetben is az anyja mindene a gyereknek. Az táplálja, gondozza, ápolja szerető, gyöngéd gondnal, a gyerek pedig érzi ezt, kicsi lelkében talán még csak ösztön ez, még nem is tudja, csupán sejtji, megérzi, hogy az adott neki életet. Hatalmasan szép adománya ez a természetnek, amely annál fenségesebb, mert öröktől fogva és minden időig tart.

Nincs is hübb, kitartóbb pajtása a gyereknek, mint az asszony. Az készít számára játékokat és találékonyasága, amelylyel a gyereket mulattatni képes, fölülmulthatatlan, a fáradtsága pedig, amelylyel a gyerek mellett kitart, csodálatos. Vesszöböl készít fűtülöt, papirból csákót, hajót, dobozból kocsit, igazi nagy boldogságára a gyereknek, akit derüssé, vídammá teszi ez az ezerféle figyelem.

Csügg is a gyerek oly szeretettel, annyi ragaszkodással az anyján, hogy szinte csodálatos, abban a csöppnyi lélekben, hogy fér bele ez a tenger sok szeretet. Már csak ha mozdul, fordul az asszony, egyszersibe abba marad a játék, a gyerek kutató tekintete oda

tapad az anyjára és sirásra rándul kicsi kis szája.

A napnak minden órájában így oltogatja az asszony jóságos lelkének nemes érzéseit, okos fejének tiszta gondolatát a gyereke, akinek szüksége van erre, hogy egykor olyaná váljék, mint az anyja, aki szent.

Olykor türelme szakad az asszonynak és özöne támad a panasznak. A szeretettel mondott dorgáló szavaknak vége sincs. Panaszkozik az asszony a gyerekekre.

— Elkényeztetett. Nem lehet birni vele.

Aztán, mikor eléggé kipanaszkozta magát, karjaiba kapja a gyereket és csókolja oly forrón, oly szenvedélyesen, hogy megriad a gyerek is, aki sirásba kezd.

Megtörtént az a csoda is, hogy az asszony fenyegetve megérintette a gyereket. És amikor sirásba kezdett szegényke, ijedten kapta el kezét róla az asszony.

— Ne sirj baba, többé nem bántalak...

És egyszeribe megtelt mind a két szeme könnyel.

— Rossz anya vagyok. Megütöttem. Pedig Isten őrizz, ha egyszer elveszitenék, elkivánná tőlünk a jó Isten, szerencsétlenné tenne az a gondolat, hogy egyszer is megérintettem a kis barányomat.

Napokkal ezelőtt megint csak panasz támadt az asszony ajkán. (Vége köv.)

Ferenc, Löbl Jakab, Lebhercz Károly, Paul Keresztély, Mack János, Kassovitz Lipót, Pospischill Ferenc, Liszák Tivadar, id. Jójárt János, Lovrekovich Ferenc, Profuma Károly, Papp Mihály, dr. Piukovich Sándor, Mirilov Frigyes, Kopolovits József, Blain László, Gold Béla, Priba Mihály, Königstättler Dusan; *helyettes esküdteknek*: Ziegler Antal K., Morgenthaler Ferenc, Jovánovics Voin, Kellerman Fülöp, Dr. Márkus Döme, Gabel Nándor, Popovics Milán, Kocsi Sándor, Vig Ignác, Róka Imre.

Felülfizetések. A m. kir. áll. felső kereskedelmi iskola által rendezett hangversenyen befolytak a következő felülfizetések, a melyekért az igazgatóság az intézet nevében ez uton is hálás köszönetét mondja. Gróf Teleki Arvéd, Ujvidéki Zsófia Gózmalom, Ujvidéki Takarékpénztár, Központi Hitelintézet, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 20—20 k., Bogdánovits Lucian patriárka, Ujvidéki Magyar Előlegezési-egylet, Brunner Ede, Dietzgen Imre fiai, Dungserszky Gedeon, Schwarz Testvérek, 10—10 k., Hirsch Amália, Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár 6—6 k., Radovanovits György, Várady Lajos, Stein Mór, Sevic Mitrofan püspök, Wurst Lajos, Ernst és Róth, Mayer József, Dussing Miklós, Herbich selyemgyári igazgató, Dr. Gál Ödön, Dimovics Miklós, Stefanovits L. fiai 5—5 k., Ábrahám János, Teubner János, A. M., E. N., N. N., Maticza Szrbszka, F. F. Brüll 4—4 k., Cselikovits Testvérek, Balla Árpád, Szabó Lajos, Guttman és Frank, Schomann István, Grosz és Hermann, Altwirth Frigyes fiai, Szerb Zadruga, Skuteczky Emil, Ujvidéki Népbank, Herger Ágoston, Farkas Lajos, Lichtschein Márton, ifj. Jójárt János, Wagner M., Menráth L. és fia, N. Nemessányi Adél, Dr. Szelezák Lajos, Dr. Ofner Mór 3—3 k., Krón Károly fia, Balog D., Gyorgyevics, Kohn Fülöp és Társa, Lederer Jeaó, Endre Antal, Dr. Loránd, Winkle István, Dr. Kassovitz, Dr. Fischer Henrik, Ludwig József, Urban Ignác, Neupauer György, Ujvidéki Villamos Telep, Löwy Mátyás és Társa, Hajek N., Dr. Nagy Ferenc, Dr. Kubinyi Károly, Giffinger és Siebold, Klein Izidor, Grossinger János, Dr. Várnay Ernő, Dr. Rózsa Miksa, Dr. Amon Pál, Hodoványi Andor, Dr. Endrői Ernő, Hauseka József, Dr. Wagner Károly, Dr. Leitner, Lovrekovits, Stoy Vimos, Fischer Amália, Pupovác Vojin, Szavics Julka, Dr. Derra György, Dr. Spirita, Dr. Malesevits, Dr. Szvinyarev, Weisz Vilmos, Elizek F., Dr. Davidovác, Dr. Bruck Géza, Peller József, Dr. Szabó Lajos, Szalay Lajos, Strasser és König, Bogityevits, Dr. Polit Mihály, Szlepesevics, Fussgänger János, Szuppek, Forhanz István, Kramer, Hercog István, Rainer Simon, Miatovics Milos, Dr. Jahn Róbert, Leonhard Jakab, Haasz Fülöp, Schaffer Samu, Miroszavlyevits Testvérek, Natoševits r. t., Witz Ferenc, Königstättler Testvérek, Derra Zsófia, Novity N., Jerkovits János, Szokolovity M., Dr. Sztokakovits, Jelenik Vilmos, Polit Gábor, Dr. Deák, Totovics János, Freud Izidorné, Fischer Sándor, Kluka, Guttmann Samuel, Krausz Samu, Steiner Gyula, Klein Oszkár, Csavits Brankó, Stratimirovits L., 2—2 k., Dr. Wagner Vilmos, Georgievits Mihályné, Dr. Pálmayné, Bernold Mimike, Bauer N., Dr. Grossmann Adolf, Dr. Koda Sándor, Tyirits, Simon György, Seidl, Angyal, Weizkopf, Puliszák, Kerschner, N. N., Korotnay Istvánna, Dr. Belohorszky János, Vajda Dezső, Moser és Wertheim, Kócsy Betty, Forster Géza, Klein és Popper, Első Magyar bizt. társaság, Csarsch Dezső, Dr. Boksán, Dr. Maros, Jankovics Ritta, Dr. Gavanszki Tivadar, Ivkovics M., Tausch L., Dr. Kleiszner, Polesevics B. A.

Városi

Ártézi Fürdő

és Vizgyógyintézeti

jegyek

a városban a következő

helyeken kaphatók:

Főtéri dohánytőzsde.
Sétatéri dohánytőzsde.
Herger Ágoston könyvker. (Rákóczi-ut.)
Fortuna dohánytőzsde. (Kossuth L.-utca.)
Ludwig József keresked. " "
Wagner Testvérek fiókjában. (Rákóczi-ut.)
Weisz Adolf hentesüzletében. " "
Kocsis Pál kereskedésében. " "
Müller Gyula vendéglőjében. (Magy. kir.)
Fischer Sándor keresked. (Kossuth L.-u.)
Truppel Béla hangszerüzlet. (Duna-utca.)
Liebmann és Totovics fűszerüzl. (Szűcs-u.)
Wojtovitz János keresked. (Bercsényi-u.)
Dorosnyák Béla fűszerkeresked. (Petőfi-u.)
Lobenstein Károly keresked. (Kenyér-u.)
Petrovits György " (Temerini-u.)
Mijatovits Branimir " (Temerini-u.)
Simon György " (Alkotmány-u.)
Löwenberg Hermann (Temerini-utca.)
Azonkívül a fürdő pénztáránál és az automobilon.

Szekulles-Erzsébet, Ivkovics György, Dr. Baics, Wolf és Trostler, Gál Etel, Dr. Micsatek, Zikmund és Társa. Textilgyár, Gubás, Szlenkar, Schossberger Illés, Scheinberger Károly, Mihajlovics N. F. 2—2 k.

Helyreigazítás. A „Bácsbodroger Presse“ egyik legutóbbi számában refleksiókat fűzött a magyar-szerb barátkozás alkalmával Dr. Hadzsi Szilárd által mondott pohárköszöntő tartalmához és az elmondottakban a *német* polgárra nézve bizonyos lekicsinylést lát. Az igazság kedvéért kijelentjük, hogy Dr. Hadzsi Szilárd ügyvéd ur beszédében csak a mult időkben fenállott magyar-szerb viszonyról szólt, tehát pusztán mult *történelmi* refleksiókat érintett és így szó sem volt arról, hogy a mai viszonyok között a többi nemzetiségek és a magyarság közötti egyetértés és kölcsönös tisztelet ne legyen alapja a jelenlegi politikai és társadalmi viszonyoknak. Dr. Hadzsi Szilárd beszédébe sem a német, sem másjku nemzetiségeknek lekicsinylése nem magyarázható bele, de legkevésbé sem szabad abból a *mai* politikai és társadalmi viszonyokra következtetéseket vonni, vagy pláne a mondottakban valamely politikai irányzatnak megnyilvánulását látni.

Előadás. Az Ujvidéki Katholikus Olvasókör-ben ma vasárnap délután 1/25 órakor és hétfőn délután 1/26 órakor vetített képekkel kísért előadás lesz. Előadó: Dr. Piukovich Sándor. Az előadás tárgya: Spanyolország és a bikaviadal.

Kaszinó esték. Az Ujvidéki Magyar Kaszinó február 26-án, március 5-én, március 12-én és március 19-én közhasznú előadásokkal egybekötött házi estétet tart, amelyre a tagokat és azok b. családjaikat tisztelettel meghívja. Vendégeket az egylet szívesen lát. Belpéti díj nincs.

A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjegylete 217-ik ujvidéki fiókpénztára külön alapja javára rendezett farsangi bálja alkalmával a következő felülfizetések folytak be: Dussing János 11 k.; Ujvidéki Szappangyár 10 k.; Lebhercz Károly 6 k.; Turánszky Ilka (Temerin) 5 k. 60 f.; Lichtschein Márton fia, Dietzgen Imre fia, Lenkei Imre, Kittl Antal, Altwirth Frigyes fia, Brunner Ede, Központi Hitelintézet, Osztrák-magyar bank, Varga és Goitein (Budapest) Kohn-Hut és társa (Bécs), Hirsch A. Jakab (Budapest), Pesti magyar kereskedelmi bank ujvidéki fiókja, Leop. Lienhart (Wolfsberg), és Böhlér és társa (Bécs 5—5 k.; Frohsinn dalegylet és Katolikus keresztény szociális-egyesület 4—4 k.; Ernst János és Róth, Dr. Amon Pál, Stolz Károly, Philipp Haas és fiai (Bécs) 3—3 k.; Ábrahám János, Urban Ignác, Löwy Mátyás és társa, M. Ivosevits, Olvashatlan, Weisz Vilmos, N. N., Fábry Bertalan, Jausz Gyula, Rosenberg Hermann, Königstättler testvérek, Witz Ferenc, Brüll Lipót, Zikmund Béla, Mayer Péter, Rapesics István, N. N., Spiller Lőrinc, Beck Károly, Linaries Vilmos, Crnek Balázs, Lütze Ágost, Schramen Kristóf, (Budapest), Vadász és Grosz (Nagyvárad), Heim Lipót (Sarajevó) 2—2 k.; Löwy Adolf, Fuchs György, Vermes Henrik, Wagner testvérek, Krón Károly fia, Kapamadzsija István, Scheer Fülöp, Krausz Samu, Steiner Gyula, Lütze Rudolf, Jelenik Vilmos, Ernst János fiai, Fischer Sándor, Jahn Mihály, Ludwig József, Fischer J., Wachtl Imre, Miroszavlyevič testvérek, Totovics János, Burmann Sándor, Fuchs Ágoston, Farkas Mór, Fleissig Dezső, Csavits Branko, Kertész, Spiritszki Antal, Teodorovics Z., Maldacker, Márton, Seidling Pál, Klein és Popper, Rupp Gottlieb, Reich Jakab, Liebmann és Totovics, Klein

stván,
Lázár,
Fehér M
Aschenb
Schmidt
Brezová
Findeis
Károly.
Viimos,
Kovács
Adolf,
András.
Tóth L
Kreszta
Kopusa
István,
Czerves
Fabricz
ják a j
hálás k

Na
pénteke
lete és
zett el
ta mög
és esti
adások
mitók é
mány ó
dozó va
15 oros
ként v
előtt be
még itt
lovás k
bohóc,
épület
ember
sen van
a szem
fogja a
nap 3
órákor.
helyber
mét, m
zése e
ifjúsági
olvasók

Mih
párt pr
de az
ország
f. hó 1
jelentet
ezek k
magána
óbecsei
okulva
képvise
közlelt
támoga
az arra
temerin
alapján
lelkese

A
Lukács
mában
vált P
Alaga
mives p
papirpé
őreg A
talált p
mában,
csendő

Kiv
a hiva
havába

sván, Eichler, Ivkovits György, Maximovics Lázár, Schuh. Bubenheimer, Balaton Illés, Fehér Mihály, Katona István, Szabó Sándor, Aschenbrenner, Bauer Jakab, Bletterer József, Schmidt Rezső, Divild János, Czoczek Nándor, Brezovátz András, Warnusz Pál, Gjurics M., Findeisen Gusztáv, Illés Antal, Brückner Károly. Tikmayer Antal, Fehér Teréz, Kandibó Viimos, Szücs Nándor, Idey Illés, Pécskai Kovács Márk 1—1 k.; Lauterer Jakab, Lerch Adolf, Rosenblüth, Schwepler Ádám, Papp András, Kirschner Magda, Szabó Mihály, Tóth Lajos 60—60 fillér; Weisz Frigyes, Kreszta Konrád, Weisz Vilmos, Tobolka Teréz, Kopusarevics 50—50 f.; Tóth Antal, Siket István, N. N., Bukosan K., Juhász János, Czervesz Antal 40—40 f.; Gőz István 30 f.; Fabriczy 20 f. A szives adományokért fogadják a jószívű adakozók ez uton is az elnökség hálás köszönetét.

Nagy cirkusz és állatsereglet érkezett pénteken Ujvidékre. Barum amerikai állatsereglete és cirkusza szombaton kezdte meg tervezett előadását. Tábora a törvényszéki palota mögött levő téren van. Naponkint d. u. fél 5 és esti fél 8 órákor tart fővárosi műsorral előadásokat, mely alkalommal ismert nevű idomítók és szelidítőnk lépnek fel. Az állatállomány óriási ősfajából 100 drb különféle ragadozó vadállat a világ különböző tájairól, köztük 15 oroszán. A vadállatok csoportosan, egyenként vannak idomítva s lesznek a közönség előtt bemutatva. Különösen kiemelendők, ami még itt nem volt látható, az oroszán mint műlovas kerékpáros és kötéltaucos, medve mint bohóc, akrobata és ballettaucos. Két óriási épület áll kényelmesen berendezve, ahol 3000 ember kényelemmel elfér. Számaik oly ügyesen vannak összeállítva, hogy bámulatba ejtik a szemlélőt. Szünidők alatt a bolondos August fogja a közönséget mulattatni. Holnap vasárnap 3 előadás: d. u. fél 4, fél 6 és este fél 8 órákor. Ezen tanúságos dologra fölhívjuk a helybeni és vidéki iskola-igazgató urak figyelmét, miután a növendékek tömeges jelentkezése esetén hajlandó az igazgatóság külön ifjúsági előadásokat is tartani. Ajánljuk az olvasóközönségnek is becses figyelmébe.

Mihálovics Endre, a függetlenségi és 48-as párt programjának hirdetésével megválasztott, de az alkotmánypártba belépett óbecsei országgyűlési képviselő az alkotmánypártnak f. hó 14-én tartott felszólalási értekezletén bejelentette belépését a Khuen pártba, hogy ezek kegyelmével és támogatásával biztosítsa magának mandatumát. A mint értesülünk, az óbecsei választó kerület érdemes polgárai okulva a tapasztalatokon és kiismerve mostani képviselőjük politikai megbízhatóságát, a legközelebbi választásnál jelenlegi képviselőjüket támogatni semmi szín alatt nem fogják, hanem az arra érdemes és szimpatikus Matkovics Béla temerini földbirtokost Kossuth párti programja alapján fogja egyhangulag jelölni és nagy lelkesedéssel meg is választani.

A csavargó rabló szerencsése. Alaga Lukács 23 éves csavargó egy katymári koreszmában késsel rátámadt az ott borozgató Horváth Pálra s annak erszényét elrabolta. Ezután Alaga nagyapja — egy jómódu, gazdag földmives portájára ment s a küszöbön 540 kor. papírpénzzel telt erszényt talált, melyet az öreg Alaga vesztett el. A csavargó Alaga a talált pénzt 88 koronáig elköltötte a koreszmában, ahol mulatozása közben akadtak rá a csendőrök és rögtön letartóztatták.

Kivándorlás a Bácskából. Bács megyében a hivatalos kimutatás szerint ez év január havában 580 utlevél iránti kérvény érkezett a

vármegyei hatóságokhoz, melyekből elintézés nyert 423, elutasított 2, kérelmét visszavonta 7. Az elintézés nyertek közül volt Amerikába szóló 374, Németországba 13, Szerbiába 17, egész Európa területére 7, Romániába 2, Bulgáriába 1.

Az új üstökös s a róla szóló mindenféle mende-monda érdeklő a gyermekvilágot is, ezért közöl róla érdekes, eleven cikket képekkel a *Jó Pajtás*, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes heteti gyermeklapja, legújabb, február 13-iki számában. Dörmögő Dömötör úr, a Mackó-nemzetség disze-virága folytatja automobilutazását. Endrődi Sándor pompás verset ír. Szemere György elbeszélést, Benedek Elek és Rákosi Viktor regényt, Lampérth Géza verset, egy képes cikk a párizsi árvízről szól. Van még e számban új rovat is Tréfa címmel, ezenkívül tréfás képsorozat, rejtvény, szerkesztői izenet stb. A Jó Pajtás előfizetési ára negyedévre 2 k. 50 f. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest IV. Egyetem u. 4)

Nem csak a gyermektől vonandó meg minden, ami szívgyengítő és az idegeket megtámadja, — félre tehát a szeszszel és kávéval! — felnőtteknek is a legnagyobb kincs az egészség. A gondos háziasszony azért reggeli és oszonna kávéhoz mindig a valódi Kathreiner-féle Kneipp-malatakvét használja, mert akkor egészséges és izletes kávé nyújthat az asztalra. Megelégedettség és megtakarítás, főleg azonban a gyermekek viruló kinézése a jutalma. A sok értéktelen utánzás miatt, a bevásárlásnál a legnagyobb óvatosság kívánatos. Csak Kathreiner névvel ellátott eredeti csomagokat tessék elfogadni! Minek is hagyni utánzatot magára erőszakolni, amikor ugyanannyi pénzért valódit is kaphat.

Naponta érkező csemege ujdonságok óriási választéka *Wagner* csemege-üzletében Ujvidék.

Abbaziában elsőrangú *Pensio* gyönyörű helyen, kilátás a tengerre, kitűnő *magyar konyha, jutányos áruk.* Levélbeli megkeresésre azonnal válaszol

Vermes Pensio
Villa Irene Südststrand.

A meghülés

az az ajtó, amely a komoly betegségeket bebocsátja, de a **SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ** becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférkőzhetnék.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

2—2 tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyt — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Orvosok, szülésznek, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér
Kapható minden gyógyszertárban.

Közgazdaság.

Csekély burgonya termeléseink okai.

Hazánkban általános a panasz a csekély burgonya miatt s a termésátlagok nemhogy fokozódnának, hanem ellenkezőleg, úgy látszik, hogy stagnálnak, sőt talán csökkenőben vannak.

Eltekintve attól, hogy a burgonyának tényleg nagyon sok ellensége van, melyek az utóbbi években egész jelentékeny károkat okoztak s fognak a jövőben még többet okozni, ha legalább is permetezéssel nem védekezünk ellenük, a csekély termések oka leginkább abban kereshető és található fel, hogy a burgonyát a legrosszabb talajokra szoktuk vetni s ezeket sem trágyázzuk úgy, miként nagyobb termések elérése céljából okvetlenül kellemes.

Bizonyítja ezen állításunkat azon kísérlet is, melyet Moercker hallei professor végzett, a midőn lucerna után vetett burgonyát s ez eljárásával kitűnő termés-eredményeket ért el.

Egy hektár lucerna törésbe 60 kg. oldható foszforsavat tartalmazó műtrágya alkalmazásával 276 q prima burgonya termett, a mi magyar holdanként 120 q-nak felel meg, holott nálunk nagyon jó burgonya-termés, az ha 60 q-t érünk el, de sokkalta gyakoribb eset az, hogy csak 30 q körül ingadozik termésünk.

Nagyon egyszerű magyarázata van a dolognak. A lucerna meg a here is lényeggyűjtő növény, tehát a talajt lényegben gazdagon hagyja vissza, a mihez ha még könnyen oldható foszfort is adunk, elláttuk a talajt mindazon tápláló anyagokkal, a melyekre a burgonyának szüksége van, hogy nagy termést adhasson. — A burgonya fokozottabb termőképességét elősegeti azonban az ilyen talajokban a herefélék mély gyökérzete is, melyek egyrészt a rothadás folytán kitűnő táplálóanyaggá változnak át, de másrészt a gyökerek üregeiben bizonyos mennyiségű nedv halmozódik fel, a mely a burgonya fejlődésére szintén jótékony hatással van. — Az ilyen talajon termesztett burgonya keményítő tartalma is jóval magasabb mint a szegény talajon termesztett, a mi különösen szeszgyártási szempontból nagyon értékes dolog.

Nem szükséges a burgonyának épen lucerna után következni, hogy jó termést adjon, mert a kísérlet csak azt bizonyítja, hogy a jó termőerőben levő föld ad jó termést. — Ha istállótrágyával és szuperfoszfáttal jó termőerőbe hozzuk a földet éppen, olyan jó burgonya terméseket kaphatunk, mintha lucerna törésbe vetettük volna azt. — Az intenzívebb trágyázás, a nagyobb burgonya-terméseknek nélkülözhetetlen kelléke.

A **migrén** legtöbbször csak a lassú emésztésből ered. A természetadta **Ferenc József**-keserűvíz a gyomor működését kitűnően felfrissíti. Kiméletes hatása miatt érzékeny idegzetű emberek, különösen nők, előszeretettel használják. Igyunk időközönként éhgyomorral 1/2 pohár valódi „Ferenc József“-keserűvizet!

Ez nem maradhat így tovább!

Az osztály fele hiányzik, a másik fele meg van hűlve. Így nem végezhetem el az osztálylyal a kitűzött anyagot. Csak szoknának már hozzá a szülő, hogy mindig adnának gyermekeiknek néhány valódi Fay-féle szódai ásványpasztillát! Ezzel jót tennének magukkal, az iskolával s a gyermekkel is. Azok a gyermekek, a kik rendszeresen szedik a Fay-féle szódai ásványpasztillát, tapasztalásom szerint mindig frissek és vidámak és könnyen huzzák át a legkeményebb telet is. Fay valódi ásványpasztillát minden idevágó üzletben kaphatók, egy doboz ára 1.25 kor. Utánzatot ne hagyjon magára erőszakolni.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Gresse Neugasse 17.

Felolós szerkesztő: Zanbauer Ágoston.
Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt képviseletében: Balla Árpád elnök.

Apró-hirdetések.

MEGFIALODÁS, szépség, hódítás és egész életen át fiatalmaradás új módszerének titkát megküldjük 60 fillérért. Szeged, postafiók 13.

AZ ÉVEK NYOMAIT, arcráncokat és minden szépséghibát eltüntethet, megfiatalodhat és fiatal maradhat új módszerünkkel. Felvilágosítást 60 fillérért. Szeged, postafiók 13.

FÜGGETLEN ÁLLÁS, állandó kereset tanulás nélkül, bárhol nők- és férfiaknak. Bővebbet 60 fillérért. Szeged, postafiók 13. 1-6

Egy gondos háziasszony elővigyázata

abból áll,

hogy a Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé bevásárlásánál nem egyszerűen malátakávéért kér, hanem mindenkor kifejezetten hangsúlyozza, hogy Kathreiner-félét kíván és csak oly eredeti csomagot fogad el, mely Kneipp plébános arcképét védjegyül és a Kathreiner nevet viseli, mert egyedül ezek a jelek nyújtanak biztosítékot, a valódi Kathreiner-ért.

ung e

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

potleka

egy régiónak bizonyult háziasszony, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényéknél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél. Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany orszlánohoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

4070. szám.
Kig. 1910.

Hirdetmény.

Az új vámházak és mérlegszin összes építési munkáira 1562/kig. 1910. sz. a kiírt árlejtési hirdetményre való hivatkozással közhírré teszem, hogy az ajánlatok benyújtási határidejét 1910. évi február hó 26-áig d. e. 10 óráig meghosszabbítottam.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1910. évi február hó 18.

Dr. Demetrovics Vladimir s. k.
polgármester.

22 év óta fenálló, jó forgalmu

fűszerkereskedés

biztos jövedelmi forrás, Ujvidék legforgalmasabb utcájában, visszavonulás miatt átadandó. Bővebb felvilágosítás: könyvnyomdában, Deák tér 4- 1-1

Árverési hirdetmény.

Alólirott esődtömeggondnok közhírré teszi, miszerint vb. Petrovics Rada ujvidéki esődtömeggondnokhoz tartozó, a esődtömlár 1-310 és 372. t. a. felvett 14391 K 78 fillér beszerzési, 8375 K 10 fillér becsértékű áruk és bolti berendezés ajánlati verseny útján elárvereztetnek.

A zárt irábeli ajánlatok 1910. évi február hó 26-ika d. u. 5 óráig alólirott tömeggondnoknál adandók be. Ugyanott a bánatpénz, a becsár 10%-a készpénzben leteendő.

Az ajánlatok 1910. évi február hó 27-én az addig már megalakult választmány elé terjesztetnek, — mely ezek felett dönteni fog, jogában állván az ajánlatok közül szabadon választani.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány az áruk minősége és mennyiségeért nem felel. Vevő a vételi illetéket viseli és a vételárat — bánatpénzének elvesztése terhe mellett — ajánlata elfogadása után, nyomban, készpénzben lefizetni tartozik.

Az üzlethelyiség 1910. évi április 30-áig a megfelelő 200 kor. bérviszafizetés mellett a vevő rendelkezésére áll. A leltár és az áru-raktár bármikor a tömeggondnok közbenjöttével megtekinthető.

Ujvidéken, 1910 február havában.

Meszlény Fülöp ügyvéd

mint vb. Petrovics Rada esődtömeggondnoka.

Eladó szőlő és ház.

Külföldi elutazás miatt Magyar-utca 88. egy ház és a telepen 1 hold beültetett szőlő eladó.

1-5 DANIEL PÉTER.

3813. szám. kig. 1910.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa az 1910. 1911. és 1912. években a városi tanács és összes intézményei részére szükséges könyvkötészet munkálatokat ajánlati verseny útján biztosítani óhajtván, felhivatnak pályázni szándékozók, miszerint a hivatalos ajánlati minta kitöltésével kiállítandó szabályszerű írásbeli zárt ajánlataikat folyó évi március hó 5. délelőtti 10 óráig a tanács iktató hivatalban annál is inkább nyújtják be, mert kellően fel nem szerelt avagy későbbben beérkezett, illetve utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokhoz 100. szóval száz korona korona ovadék összegnek a városi pénztárnál előzetesen történt letéteményezését, igazoló nyugta csatolandó.

A városi tanács fentarta magának ama jogot, hogy a pályázók közül — azok ajánlatára való tekintet nélkül — szabadon választhasson.

Ajánlat teendő, a város gazdasági hivatalában (II. em. 33/b) kapható táblázatban kimutatott könyvkötészet munkákra, hol az árlejtési föltételek és az ajánlati minta a hivatalos órák alatt kiadatnak.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa 1910. február 16.

Dr. Demetrovics Vladimir s. k.
polgármester.

1-2

Eladó ház.

Özv. Pálkás Katalinné tulajdonát képező, Batory-utca 6. sz. alatti ház, mely közel fekszik a vasúthoz, szabad kézből eladó. Bővebb tudósítást nyújt Pálkás István, Ujvidéken, Lovász-utca 15. sz

Thierry A. gyógyszerész

BALZSAMA.

Törvényesen védve

Csakis az apóca védőjegyű az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vérköpés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgöres és más gyomorbajok, minden belső gyuladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás, égési sebek, kiütés, nyílalás és különösen influenza ellen stb. használ. 12 kicsiny vagy 6 duplaüveg, vagy egy nagy családi uti üveg 5 koronát.

THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ

egyedüli valódi

CENTIFOLIÁKENŐCSE

meglepő, csatlalhatlan és utólrhetetlen gyógyítóhatásu még a régi, sőt rákos sebeknél, sérüléseknél, daganatoknál, gyuladásoknál, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, gonyedést, sokszor fölöslegessé teszi a fájdalmas műtetet, 2 tégely 3.60 k.

Cím: Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Prograda bei Rohitsch. 3-26

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzimotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgepek, szalmakazalozók, lóhereséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógepek, marokrakó- és kéveköto-aratógepek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgepek, Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

FIGYELEM!

50,000 pár cipő!

4 pár cipő csak 8 kor.

Több nagy gyárban beállott fizetési megakadás miatt fel

lettem hatalmazva egy nagy cipőkészletnek eladására az

előállítás költségen alul. —

Azért 2 pár férfi és

2 pár női fűzős cipőt

mindenkinek eladok. A bőr

barna vagy fekete, erősen

szögelt talppal, legújabb ele-

gáns faconban.

Nagyság szám szerint. Mindanegy

pár cipő 8 kor. Utánvétellel küldi:

Lust P. cipő-export

Krakau, 45/S.

Meg nem felelőért a pénz visszaküldetik

Rizikó tehát kizárva.

Kiadó lakás.

A Kossuth Lajos-utca 19. sz. ház I. emeletén egy 6 szobából álló kényelmes lakás, mely főleg ügyvédi irodának is alkalmas, f. é. agusztus hó 1-re kiadó. Bővebbet a házban.

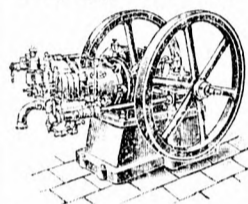
Házeladás.

A Báthory-utca 54. sz. alatti ház, rajta 3 épülettel és a hozzátartozó — szőlővel beültetett — nagy kert szabad kézből eladó.

Bővebbet Csáby János háztulajdonosnál ugyanott. 2—3

Mielőtt Ön

mezőgazdasági ipari célokra mótort óhajt vásárolni, forduljon teljes bizalommal Árjegyzék és felvilágosításért

RENAUER FELIX mótort- és gépgyárhoz, Glognitzba 24. szám és tudakozódjék ott, ahol már egy eredeti

Renauermotor évek óta működik. Legjobb és legmegbízhatóbb üzemmotor mezőgazdasági, kis- és nagyipari célokra. Legmesszebbmenő jótállás és legjutányosabb fizetési

feltételek. Kívánatra egy mérnököm mindig rendelkezésre áll. Árjegyzék, elismerő levelek, költségvetés és tervek ingyen és bérmentve. Kerületi ügynökök kerestetnek.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétele következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenz József-rakpart 22. Kútkezelőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Guttman eredeti szab. Szoba-klozettjei

feltétlenül szagtalanok különböző butoralakban a legjobbak!! Valódiak csak mellékelt védőjeggyel.

1-26

Óvás értéktelen utánzatok ellen!

EREDETI ÁRON KAPHATÓ CSAK Grosz és Krausznál, Ujvidék.

Wagner Testvérek

UJVIDÉK.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉS. CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB RAKTÁRA.

Eredeti „Otto” motorok

benzin, benzol, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemerő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáró eredeti „Otto”

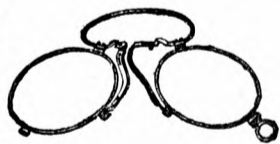
benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának. Gép motor és Hengerolajok, Hajtósíjak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-utca 1.

Kérjen árjegyzéket és költségvetést!

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet m. é. nov. 1-én

Kossuth Lajos (Fő)-utca 23. számu

(ezelőtt STENDEL FÜLÖP esztergályos) üzletbe helyeztem át.

Uj üzleti helyiségemben is a t. vevők igényeit kielégítendő, az összes arany-, ezüst, és ékszer áruk, fali, zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argenter-ezüst, China-ezüst és mindenfajta optikai áruk

meglepően olcsó árakon kaphatók.

Mindenkinek saját érdekében áll, hogy jó árut rendkívül olcsón vásárolhat. — Mindenféle régiségeket veszek, u. m.: régi porcelánt, képeket, pénzeket stb. Tisztelettel KRAUSZ SAMU, órás, ékszerész, látszerész UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 23. szám (volt Stengel Fülöp-féle üzlet.)

Veszteség- és nyereség-számla.

Követel

Tartozik

T E H E R		J Ö V E D E L E M		K ö v e t e l	
K	f	K	f	K	f
Fizetések		61.432	12	12.272	42
Lakbér		6.500	—	8.596	27
Kamatok:					
Visszeszámított váltók után	2.334	312.821	77		
Takarékbetétek után	394.736	263	—		
Heti betétek után	3.505	25.720	76		
Folyószámlán	7.152	436	02		
Átmeneti kamat		34.134	08		
Adók:		189.165	07		
állami adó	16.613	2.804	13		
községi pótlék	8.272	5.201	46		
közmunka	1.165	61.354	04	631.900	33
kamarai illeték	197			18.700	45
országos betéggépelési pótladó	653			21.149	51
Tőkekamat adó:				78.327	94
takarékbetétek után	39.473				
heti betétek után	351				
Költségek					
Leírás a téglagyár értékeiből					
Leírás a leitárból					
Leírás a kétes követelésekből					
Tiszta nyereség					
		770.946	92	770.946	92

Nyereség-áthozat az 1908. évről
 Az intézeti ház jövedelme
 levonva a költségeket
 Kamatok:
 leszámított váltók után
 jelzálogilag biztosított könyvkövetelések után
 pénzügyintézetknél elhelyezett követelések után
 heti betétekre adott kölcsönök után
 kötelezvények után
 jelzálogkölcsönök után
 értékpapír-előlegek után
 kézizálog-előlegek után
 saját értékpapírjaink után
 Váltóüzletünk jövedelme
 Téglagyárunk jövedelme
 Jutalékok

A könyvvitelért: *Matič Dusan* aligazgató.

Miloschev Lázár,
vezérigazgató.

Plavics G.

Dr. Čirič A. Milan,

Velic György.

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Petrović N.
elnök.

Mijatović Milos,

Összehasonlítottván, helyesnek találtatott.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Maksimović Mladen.

UJVIDÉK, 1909. december hó 31-én.

Stefanovits Lyub.
elnök.

Kosta P. Miroslavjević,

Varadjanin Arkádia,

Barusković Gl.

11,865.655 60

11,865.655 60

Jég-gyár!

Jégyáram, mely 24 óra alatt 10.000 kilogramm jeget előálíthat, legkésőbb május hó 15-én kezdi meg üzemét.

Addig igen tisztelt sör- és jég vevőimet budapesti műjéggel és csorbai tó-jéggel fogom ellátni.

Kötések és bérletek már most vétetnek fel.

Teljes tisztelettel
BAUER GYULA,
sörnagykereskedő.

Matkovits

szobafestő
és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEMPLOMHÁZ.

Salvator

Világhírnévnek örvendő
Salvator

sörkülönlegességünk szállítása a régi tradicionális szokáshoz híven, ez évben is február havában történik.

Hogy a n. é. közönség biztosítva legyen, miszerint „Salvator“-sört és nem annak valamely utánzatát kapja, kérjük az alant megjelölt — minden hordón és palackon látható — védjegyünkre, melyen a törvényileg védett „Salvator“ szó van feltüntetve, különösen ügyelni.

Paulanersörfőző
Részvénytársaság
Salvatorsörgyár
München.

Vezérképviselő:

MEZEY és TÁRSA

Budapest, IX., Ranolder-utca 4.
Telefon 58-60.

Állandó nagy raktár

hordókban és palackokban.

Raktár Ujvidéken:

BAUER GYULA urnál.

2-2

Kereskedelmit végzett

magyar, német és szerb levelezésben és gépírásban jártas

GYAKORNOKOT

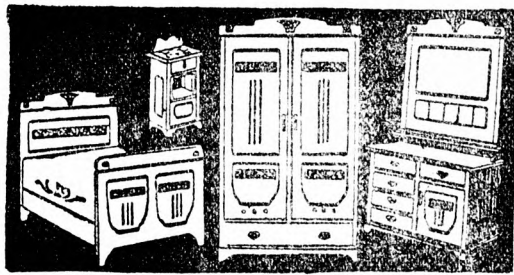
kezesünk kezdő fizetéssel.

Mind a három nyelven irt ajánlatot kér a MAGYAR BÉLKIVITELI és BÉLIPAR R.-T.
Szabadkán. 2-3

WAGNER TESTVÉREK UJVIDÉK VILLANYERŐRE BERENDEZETT KÁVÉPÖRKÖLDÉJE

— Ajánlja naponta friss pörkölésű kávéjait —

	korona	1/3	1/4	1/2	1/1	kilos csomag
1. szám Háztartási keverék	„ —.40	— .80	1.60	3.20		
2. „ Jó „	„ —.45	— .90	1.80	3.60		
3. „ Karlsbadi „	„ —.55	1.10	2.20	4.40		
4. „ Mágnás „	„ —.60	1.20	2.40	4.80		
5. „ Wagner „	„ —.65	1.30	2.60	5.20		
6. „ Gyöngy „	„ —.48	95	1.90	3.80		
7. „ Gyöngy legfinomabb „	„ —.60	1.20	2.40	4.80		

Mindenki
tudja

hogy csak is

GROSZ és KRAUSZ

nagyáruházában lehet legjobban és legolcsóbban butort, függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. UJVIDÉK. Telefon 24.

Özv. Freud Izidorné, Ujvidék

koksz- és szénnagykereskedése.

Raktár:

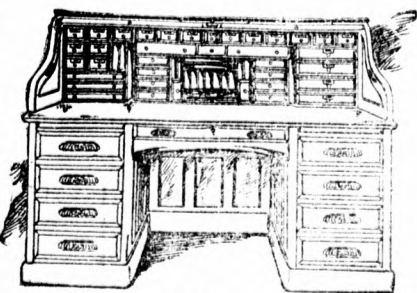
Doszitej-utca 7. szám.
Telefon 70.

Iroda:

Kossuth Lajos-utca 30. szám
Telefon 34.

Az ujvidéki légszeszgyár kizárólagos koksz elárúsítója. A híres Max-Grube poroszszen és a vrđniki kir. köszénbánya helyi elárúsítója.

Mindenki előnyben részesül, ki az első bevásárlási forrásnál szerzi be szükségletét. Minden szénzsák ólomzárral ellátva garantált nettó súlyban szolgáltatott ki. 5-10

Amerikai íróasztalok

meglepően olcsó árban

csak GROSZ és KRAUSZ

butorraktárában, Ujvidék, telefon 24.

2-52